Pátek

LIDOVÉ NOVINY

31. 1. 2014 / č. 5 / samostatně neprodejné

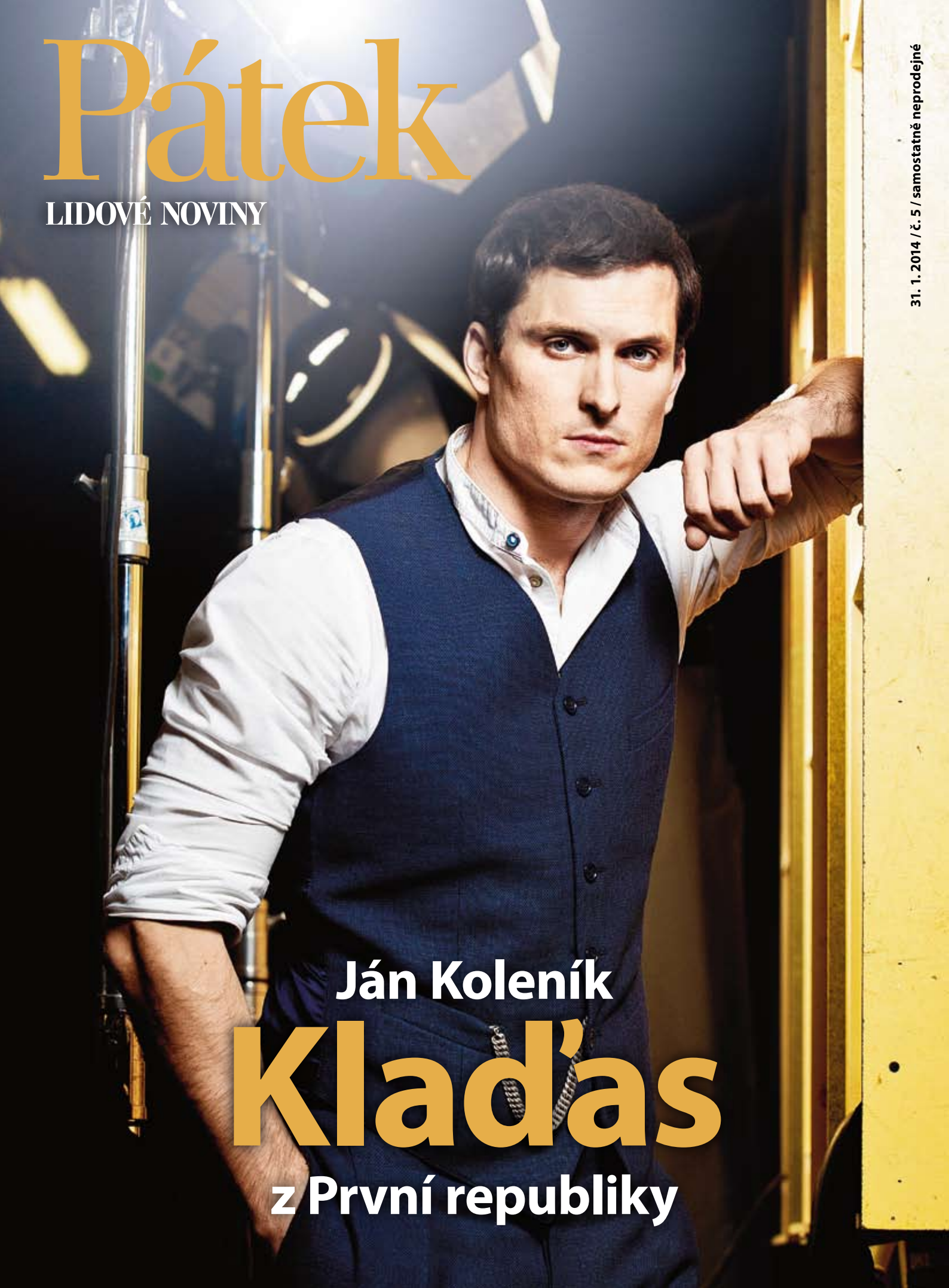

Ján Koleník

Kladas

z První republiky

› **Rozhovor s Jánem Koleníkem, kladťasem ze seriálu První republika.**

› **Staříci na export. O německých seniorech v českých domovech důchodců.**

› **Objevitel nebo šarlatán? Hudebník Peter Dostál-Berg tvrdí, že v Česku našel světový hudební unikát.**

› **Rozhovor s Marcelou Remeňovou, třináctiletou spisovatelkou.**

+ Program TV na celý týden

se sloupky osobností: Kačer • Zaoralová • Bednářová • Bosák • Štindl • Špátová

„První republika byla u nás určitě vnímána pozitivně, ale nějak zvlášť si tu dobu asi neidealizujeme.“

Ján Koleník v rozhovoru na str. 6

Platili za pány herce, lamače dívčích srdcí a bývalo jich daleko víc než nyní – totiž slovenských herců, kteří se prosadili i v Čechách. Kukura, Kňažko, Chudík... Dnes je jim od pětašedesáti výš. Když jsme v redakci zavzpomínali, kteří další umělci šli v jejich stopách, přišli jsme ještě na Maroše Kramára, jemuž bude letos pětapadesát. A u něj jsme skončili, z mladších generací už ani křestní jméno.

Zatímco příliv slovenských hereček do českých filmů a televizních seriálů neutichá, jejich kolegy u nás nenajdete. Ale porucha není na našich přijímačích. Jak jsme se dozvěděli od Jána Koleníka, třicátníka ze Slovenska, který hraje jednu z hlavních postav v novém výpravném seriálu První republika, i v Bratislavě ještě nedávno považovali Maroše Kramára za nejmladšího slovenského filmového a televizního herce. Celá generace čtyřicátníků tam prý chybí.

A tak se možná časy mění. Možná že v televizi už pár týdnů vídáme příštího Kukuru, Kňažka a Chudíka.

Vladan Šír
vedoucí magazínu
vladan.sir@lidovky.cz

OBSAH

4 **POROTA PÁTKU**

6 **JÁN KOLENÍK**
Kladas z První republiky
Petra Smítalová

12 **NĚMEČTÍ DŮCHODCI V ČESKU**
Stařiči na export
Magdalena Sodomková

20 **MARCELA REMEŇOVÁ**
Spisovatelkou ve třinácti
Petra Smítalová

26 **HUDEBNÍ ZÁHADA**
Objevitel, nebo šarlatán?
Marek Kerles

30 **FEJETON**
O betonu a synech
Marcela Pecháčková

31 **KONEČNĚ PÁTEK**

46 **KŘÍŽOVKA**

Pátek, týdenní příloha LN. Šéfredaktor: István Léko. Ředitel redakce: Veselin Vačkov. Vedoucí magazínu: Vladan Šír. Grafik: Vladimír Dundr. Redakce: Marcela Pecháčková, Alena Plavcová, Magdalena Sodomková. Jazyková redakce: Petra Klimešová. Kontakt na redaktory: jméno.příjmení@lidovky.cz. Adresa: AMC, Karla Engliše 519/11, 150 00, Praha 5. Tel.: 225 067 111. www.lidovky.cz. Předplatné: 225 555 533. Tiskne: Severotisk, spol. s r. o. Magazín je prodejný jen s deníkem Lidové noviny.

Foto na titulu David Neff

Dřív, než dostala občanku, vydala Marcela Remeňová svůj první fantasy thriller.

Marcela Remeňová

Spisovatelkou ve třinácti

Svou první knížku vydala ve věku, kdy si jiné dívky nanejvýš píší deníček. Teď chystá druhý díl fantasy thrilleru Osm světů a už ví, jak skončí třetí část zamýšlené trilogie. V rozhovoru Marcela Remeňová vypráví o tom, jak se náctileté dívce píšou akční scény z New Yorku, proč jí – literární debutantce – nejde ve škole sloh a čím ji zklamala Paříž.

Text: Petra Smítalová Foto: Jan Zatorsky

Křest knihy se konal přesně v den čtrnáctých narozenin mladé autorky, která si knihu nechala ilustrovat spolužákem ze školy.

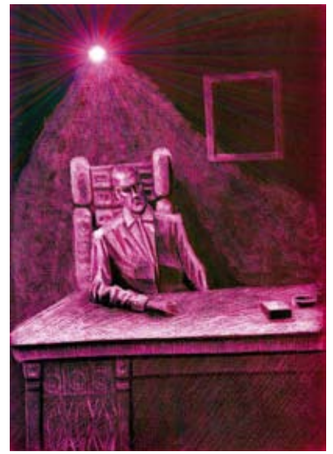

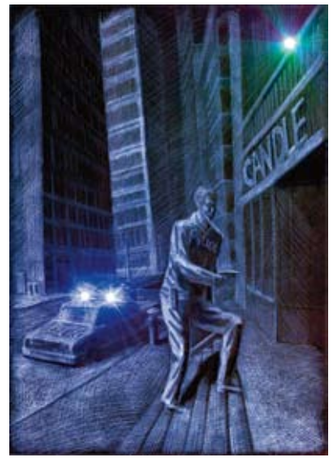

Foto archiv M. R., ilustrace z knihy Osm světů

Otom, že autorka 250 stránek právě došlého rukopisu nemá ještě občanský průkaz, neměli redaktoři pražského nakladatelství ani tušení. Zjistili to až těsně před podpisem smlouvy.

Styl její literární prvotiny byl však překvapivě vyzrálý. Napsala příběh sedmnáctileté Newyorčanky Ley, která jedné noci nechtěně vyslechne rozhovor, z něhož vyplyne, že její rodiče i sourozenci pocházejí z jiné galaxie. Navíc se u nich doma objeví tajemný mladík Harry, o němž Lea záhy zjistí, že se živí jako nájemný vrah. Když pak za podivných okolností zmizí, Lea se pustí do pátrání. Stane se agentkou a její život se změní ve strhující akční film…

Jak se stalo, že jsi ve třinácti letech napsala knížku?
Vždycky mě bavilo vymýšlet si příběhy. Možná i proto, že jsem jedináček a že jsem si neměla s kým hrát. Často jsem vlastně ani nechtěla, tak jsem si už jako malá holčička stvořila postavy, za které jsem mluvila a hrála si s nimi. Většina z nich se pak stala představiteli Osmi světů.

Byl to tvůj první literární pokus?
Ne. Už dřív jsem si zkoušela psát takové krátké povídky, rukou do sešitu, ale dost často jsem je ani nedokončila. I když mě napadl třeba zajímavý námět, neuměla jsem ho ještě rozvinout. Osm světů byl první text, který jsem psala do počítače.

Tušila jsi, že z toho, co píšeš, vznikne skutečná kniha?
Od začátku jsem si říkala, že bych byla ráda, kdyby mi to někdo vydal. Přišlo by mi líto, kdyby všechno zůstalo jen v počítači.

Jak velké šance jsi dávala tomu, že z nakladatelství přijde kladná odpověď?
Nejdřív jsem si říkala, že by je to v redakci mohlo zaujmout, že těch 250 stránek rukopisu by si zasloužilo nějakou reakci, ale potom se dlouho neozývali, tak jsem skoro přestala věřit. Nakonec ale zavolali, že se jim to líbí.

Jak dlouho knížka vznikala?
Zhruba rok – s různě dlouhými přestávkami, kdy jsem na psaní neměla čas nebo se mi nechtělo. Nejvíc jsem psala v létě na Rhodosu, tam vznikla asi čtvrtina knihy.

Pod slunečníkem na pláži?
To ne, tam bylo hrozné vedro, spíš ve stínu na baru.

Tvoje knížka je žánrově na pomezí fantasy a thrilleru. Proč ses nepustila třeba do dívčího románku, jak by se možná od tak mladé autorky čekalo?
Protože mě samotnou vždycky bavilo číst sci-fi a fantasy. Ale romantika je tam taky, jen není to hlavní. Chtěla jsem do knížky dostat zamilované scény pro holky, ale i akci a napětí pro kluky.

Osm světů má více vypravěčů. Nebylo pro tebe těžké střídat optiku naprosto odlišných charakterů?
Ani ne, naopak mě bavilo vžívat se do různých postav, které se chovají odlišně, a psát z jejich pohledu. Dokonce jsem se na to těšila. Těžší bylo napsat to tak, aby čtenář pochopil, že teď jsme u někoho jiného, a rozeznal u koho.

V knížce vystupuje postava Fany a stejně se jmenuje i tvoje kamarádka. Sloužila ti jako předobraz?
Ne, to je náhoda. Tu dívku z knížky jsem pojmenovala Stefany, pak jsem to zkrátila na Fany a teprve pak mi došlo, že stejně říkám i své kamarádce. Vlastně všechny postavy Osmi světů jsou dílem mojí fantazie, nepsala jsem je podle konkrétních lidí.

Děj knížky se odehrává v New Yorku. Jak se ti psaly americké reálie, když to prostředí neznáš?
Je pravda, že v New Yorku jsem nikdy nebyla, ale viděla jsem spoustu filmů, které se tam odehrávají. A pro svoji knížku jsem si ho vybrala z více důvodů – jednak se mi vždycky jako město líbil (obdivuju mrakodrapy), jednak mi přišlo, že by bylo nepravděpodobné, kdyby se nájemní vrazi a agenti prohánělí třeba po ulicích Prahy.

Byla jsi někdy u konce s fantazií?
Ani ne. Příběhy a zápletky jsem měla v hlavě většinou dřív, než jsem si vůbec sedla k počítači. To spíš teď, když už mám promyšleno, jak skončí třetí díl Osmi světů, mě trochu znervózňuje, že nevím, co budu psát dál. Rozčiluje mě, když nemám nad čím přemýšlet. Bojím se, že nestihnu vymyslet něco dalšího, abych mohla zase psát.

Nelákalo by tě napsat filmový scénář?
Možná ano, ale mám obavu, že by mě to svazovalo, protože ve scénáři musí být všechno hodně názorně popsáno. V knížce můžu napsat: „Byla smutná, a nebylo to na ní vidět.“ Ale ve scénáři to takhle nejde – ve filmu by pak nikdo nepoznal, co postava prožívá. Z podobného důvodu nepíšu ani básničky, protože mám pocit, že báseň by se měla rýmovat, tedy většinou, a místo abych se soustředila na slova a na význam, musím se vejít do nějakého rytmu nebo rýmu.

Nemáš ráda omezení?
Asi. Mně nejdou ani školní slohy, protože se mi hodně špatně píše na zadané téma. Nedokážu to. A když se nakonec přece jen rozepíšu, sice možná mám o něco bohatší slovní zásobu než mí spolužáci, ale ten příběh je z mého pohledu slabší. Zkrátka musím mít svůj vlastní nápad.

Ilustrátora knížky Milana Galiu sis vybrala sama?
Ano, našla jsem ho v ZUŠ, kam jsem několik let chodila na výtvarný kroužek. Odpoledne tam vždycky kreslili i starší studenti, tak jsem za nimi zašla, jestli by nechtěli zkusit udělat k mojí knížce ilustrace. Milanovy práce se mně i nakladateli líbily, tak jsme ho vybrali.

Jaké to bylo, vidět poprvé obrázky, které vznikly na základě toho, co jsi napsala? Lišila se tvoje představa od té Milanovy hodně?
Bylo to zvláštní. U některých ilustrací jsem si musela chvíli zvykat, ale jindy mi zas přišlo, že podoba postavy se skoro přesně shoduje s mojí představou. Třeba hlavní hrdinku Leu, jak je zobrazená na obálce knihy, jsem si představovala přesně tak – obyčejná, štíhlá holka s polodlouhými vlasy.

Dalo ti práci vymyslet název knihy?
Ne, od začátku jsem věděla, že se knížka bude jmenovat Osm světů, protože z téhle galaxie moje postavy pocházejí. Těžší bylo vymyslet názvy jednotlivých dílů trilogie. Název prvního dílu Seznámení mi dal docela zabrat, ale teď už mám v hlavě pracovní titul druhé i třetí části – bude to asi Včelí lid a Rodina.

Naznačíš, o co tam půjde?
Příběh se přesune na Osm světů, více se objasní schopnosti Osmisvěťanů, objeví se tam Včelí lid, který ze začátku působí celkem záporně, a do děje vstoupí i některé nové postavy.

Píše se ti druhý díl lépe než první?
Ano, protože už nemám tak velké rozestupy mezi psaním. Píšu pravidelně, často i v týdnu, a celkem mi to jde od ruky. Někdy se rozepíšu až moc – kapitola na patnáct stránek, to už je skoro dlouhé.

Jak moc ti vadí editorské zásahy?
Nějaké to vyškrtnutí slovíček mi až tak nevadí, ale velké změny bych asi nesla hůř. Protože jak už mám vymyšlený druhý a třetí díl, mohlo by mi v nich opravami v první knize ledacos přestat fungovat. Naštěstí těch zásahů nebylo moc, přepisovala jsem jen pár vět, nanejvýš odstavec.

Vyrábíš si takzvané pavouky vztahů?
Mám doma blok, do kterého si píšu nápady, základní osnovu příběhu a případné poznámky. Problémy mi dělají jména, vždycky si pro nějakou postavu vymyslím jméno, ale do druhého dne ho zapomenu, což mě hrozně štve. Zvlášť když mám pocit, že bylo vážně super. Začala jsem si je tedy psát na papírek, jenže pak jsem zase zjistila, že nevím, ke komu patří. Tak si teď dělám ke jménům alespoň základní charakteristiku postavy, abych nezapomněla, koho jsem to vlastně pojmenovala.

CHCETE SI TO DOČÍST?

PLNÁ VERZE V TRAFICE

MAGAZÍN PÁTEK LN DOSTANETE I TENTO PÁTEK
SPOLEČNĚ S LIDOVÝMI NOVINAMI VE SVÉ TRAFICE

CHCETE SI PŘEČÍST VÍC?

PŘEDPLAŤTE SI PÁTEČNÍ LN
S MAGAZÍNEM JEN ZA 75 KČ MĚSÍČNĚ

Stačí poslat SMS na číslo 902 11
ve tvaru PRE PAT JMENO a ADRESA.

A od příštího pátku máte své Lidové noviny s magazínem po čtyři týdny do 7.30 ve schránce. A levněji než na stánku. Technicky zajišťuje ATS. Cena služby je 75 Kč včetně DPH.

Více informací na epaper.lidovky.cz nebo na lince 225 555 577.

LIDOVÉ NOVINY SI MŮŽETE TAKÉ PŘEČÍST V: